COMMON LEXIC / LEXIC SPECIALIZED - POLITICAL LANGUAGE

Ana-Maria Botezatu (Tiliță)
PhD. student, „Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract:Under the action of the stylistic-functional factor, the totality of lexical units in the vocabulary is grouped into two major classes: the common language and the specialized language. If the common language is usually defined as the totality of words and word combinations that are commonly used, the specialized lexicon belongs to all the lexical elements that are in one way or another linked to a specific activity by a scientific- (Sluşanschi, Dan 1971, 587-593) and which are used by a group of speakers in their written or oral communication in a field of social, professional and cultural existence. Knowing the inventory of political terminology allows the identification of words that can be framed in political language through use and semantics, but which belong to the common lexicon in other meanings, usually unspecialized in a certain field, which distinguishes them from specialized terms.

Keywords: common language, specialized language, political language, political terminology, political discourse

Distincția teoretică dintre terminologie, limbaj comun și limbaj specializat este realizată, avînd în vedere lexicul specializat, în perspectiva materialului neologic din limbajul politic. Distincția celor trei concepte menționate (Bidu-Vrănceanu 2000, 9) se realizează urmărind faptul că lexicul unei limbi conține mai multe submulțimi cunoscute sub forma vocabularelor. Analizînd lexicul comun și lexicul specializat (Bidu-Vrănceanu 2007, 16) deducem că lexicul comun însumează „cuvintele care asigură înțelegerea și intersubiectivitatea dintre vorbitori la nivelul limbii comune", iar lexicul specializat cuprinde *diverse terminologii sau limbaje specializate specifice științei și tehnicii*. Relația ce se stabilește între lexicul comun și cel specializat include două aspecte specifice: determinologizarea și lexicalizarea, din care delexicalizarea/terminologizarea reprezintă trecerea termenilor din limbajul comun în limbajul specializat și transferul cuvintelor din limbajul specializat în limbajul comun.

Limbajul specializat al științelor sociale include terminologia politică. Urmărind atributele conceptului de *terminiologie*, observăm multiplele sensuri ale acestuia, în estență apropiate: „ansamblu structurat de termeni dintr-un domeniu" (Petit Robert), „totalitate a termenilor dintr-un domeniu de activitate" (NDN, DEX2), „ansamblu de termeni sau cuvinte specializate aparținînd unui sociolect, care se caracterizează prin univocitate și non-ambiguitate" (DȘL...). Ca unități sau elemente ale terminologiei din cadrul limbajelor specializate, termenii politici se caracterizează prin „univocitate, monoreferențialitate și precizie" (Bidu-Vrănceanu 2000, 9). Astfel, în cercetarea de față vom urmări și diferența dintre terminologie externă și terminologie internă a domeniului politic cu scopul de a poziționa neologismele în ansamblul de termeni folosiți exclusiv în limbajul politic și în registrul cuvintelor migrate din diferite domenii. Important de menționat este faptul că între lexicul comun sau primar și lexicul specializat sau terminologic sunt deosebiri esențiale, în special în modul de structurare diferit (terminologiile sunt *nomenclaturi* enumerative care aparțin delimitărilor din obiecte (Dumistrăcel 2000) și se structurează parțial).

Limbajul specializat sau limbajul de specialitate reprezintă „*un mijloc de comunicare în diferite domenii de activitate profesională, tehnico-ştiinţifică, inclusiv în domeniul*

BDD-A30585 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:06:38 UTC)

*meseriilor (*Bidu-Vrănceanu 2001, 530-535*)*. Termenul *lexic specializat* este folosit de cele mai multe ori ca sinonim pentru terminologie şi este definit sub trei aspecte reprezentative.

- Limbajul specializat este în primul rînd *un subsistem lingvistic care utilizează o terminologie şi alte mijloace lingvistice pentru a realiza o comunicare de specialitate nonambiguă, cu funcţia majoră de a transmite cunoştinţe într-un domeniu particular de activitate profesională*.
- În al doilea rînd este definit ca *un ansamblu de termeni sau cuvinte specializate aparţinînd unui sociolect care se caracterizează prin univocitate şi non ambiguitate*.
- În al treilea rînd limbajul de specialitate este *o ştiinţă interdisciplinară preocupată de problemele generale ale terminologiilor în sensul unu şi doi*.

Lexicul de specialitate îşi are originea în istoria procesului de producţie, atunci cînd apar idei şi se creează obiecte noi, pentru care nu există încă denumiri. În acele condiţii, activitatea profesională este în permanenţă însoţită, în plan lingvistic, de apariţia unor elemente lexicale formate prin intervenţia conştientă a omului în dezvoltarea naturală a limbii.

Tranziția între limbajul de specialitate și limbajul sau lexicul comun pare uşoară, deoarece vocabularul unui jargon specific include întotdeauna elemente de lexic comun. O înşiruire de termeni tehnici sau aşa-numitele expresii specializate nu ar avea, însă, ca rezultat un text coerent. Prin urmare, lexicul comun poate exista independent de lexicul specializat, dar nu şi invers.

Delimitările terminologice sunt precise, fiind definite prin criterii obiectiv, adică prin caracteristicile obiectelor reale. Pe de altă parte, „structurile lingvistici sunt delimitări operate în intuirea realității, adică în planul aprehensiunii umane” (Coşeriu 1987, 182). Prin urmare, se cunosc doua tipuri de lexic: cel lingvistic, structurat și cel terminologic, nomenclator (Coşeriu 1966, 99). Terminologia, spre deosebire de lexicul comun, are în vedere competența științifică a locutorului și a receptorului care ține de capacitatea lor de reînnoire a sensului conceptual al cuvintelor.

În funcţie de gradul de specializare (Bidu-Vrînceanu 2002, 56), distingem vocabularul de specialitate general științific acesta cuprinde termenii tehnici care sunt comuni pentru mai multor domenii specializate - și vocabularul special, adică terminologia specifică, utilizată exclusiv într-un anumit domeniu. În ceea ce priveşte domeniile în care are loc comunicarea cu ajutorul jargonului specializat, distingem:

- știință și cercetare (limbajul științific)
- producţie, procese de fabricare, tehnică etc. (limbajul de specialitate propriu-zis)
- vînzări și marketing (diluarea, simplificarea limbajului de specialitate)
- consumul (jargonul, aplicat în limbajul comun)

Terminologie în limbajul politic

Analiza limbajului politic reprezintă o axă de interes a studiilor de specialitate, focalizate în special pe conținutul și pe forma discursului politic. Cercetarea limbajului politic se poate urmări din perspectiva a două paliere: una terminologică care are în vedere identificarea, definirea termenilor din acest domeniu și încadrarea acestora în tipologia limbajelor de specialitate „terminologie sau terminologie științifică” (Bidu-Vrănceanu, 2007, 78), alta discursivă ce urmărește stilistica și pragmatica textului din domeniul politic actual. Criteriile de diferențiere dintre vocabularul comun și cel de specialitate conduc spre deosebirile pe care le întîlnim dintre lexicul politic și terminologia politică. Termenii politici care formează limbajul domeniului sunt cuvinte destinate referinței politice, adică neologisme terminologice.

BDD-A30585 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:06:38 UTC)

Limbajul politic românesc cuprinde trăsăturile generale ale oricărui limbaj politic. Specificul său nu a fost deocamdată studiat îndeajuns, în perspectivă tipologică şi comparativă. Atîtea cîte sunt, trăsăturile caracteristice provin din specificul cultural al limbii (un anume raport între arhaisme şi neologisme, termeni de bază şi terminologie de specialitate, între limba literară şi limba populară) şi din condiţiile istorice ale comunicării (limitare a limbajului în regimul dictatorial, dezvoltare şi diversificare în democraţie). Lexicul politic românesc preia din alte limbi multe cuvinte, sensuri şi expresii şi dezvoltă altele pe teren propriu. Retorica discursului politic este şi ea în mare măsură transnaţională: trăsăturile specifice unei anumite culturi ţin de favorizarea sau limitarea uzului elementelor afective, a mijloacelor emfatice, de preferinţa pentru o polemică agresivă sau pentru sublinierea elementelor constructive, de locul diferit ocupat de formulele de politeţe şi de cele ceremonioase etc.

Ca registru specific, limbajul politic a reușit să se dezvolte și să își aplice propriul set de trăsături lingvistice, adaptînd limbajul de așa manieră încît în cele din urmă să îi servească complet interesele, nelăsînd, majoritatea timpului, urme detectabile care să ne facă să ne gîndim că *totul e manipulare*. În același timp, este singurul tip de limbaj specializat care împrumută structuri din toate celelalte registre (e.g. limbajul care reprezintă puterea politică poate utiliza structuri din toate celelalte limbaje care reprezintă puterea legislativă, puterea economică, judiciară ș.a.m.d.), iar aceasta îi conferă caracterul distinctiv și complicat. Nu există categorii de *limbaj politic bun* sau *limbaj politic rău (*Domnița Tomescu 2009, 18*)*, întrucît limbajul pare să ofere doar structurile politice specializate aplicate într-un asemenea tip de discurs, el neputînd să acopere cazurile, contextele sau intenţiile emiţătorului.

Limbajul politic nu are, din perspectiva stilisticii funcţionale, o individualitate clar marcată: se identifică în bună măsură cu limbajul standard, seamănă foarte mult cu limbajul jurnalistic – care îl preia, dar îl şi influenţează –, utilizează un inventar de termeni specifici, dar nu o terminologie riguroasă, interferează cu limbajul juridic. Greu de definit printr-o listă de trăsături pur lingvistice (lexicale şi morfosintactice), limbajul politic este totuşi uşor de identificat prin raportare la domeniul de utilizare şi la situaţia de comunicare, care determină asocierea unui *vocabular specific (*Bidu-Vrînceanu 2002, 56*)* cu o serie de *strategii discursive*. Situaţia comunicativă prototipică presupune un locutor individualizat, dar care nu vorbeşte în nume propriu, ci ca reprezentant al unui grup şi care se adresează unui public cît mai larg. Între funcţiile limbajului, funcţia conativă este cu siguranţă decisivă.

Cornelia Ilie amintește de originea franceză a cuvîntului parlament care provine din verbul *parler = a vorbi* și care, prin transfer metonimic, se referă la instituția specializată într-un anume fel de a vorbi și chiar la clădirea care adăpostește această instituție.

*Lexicul politic*reprezintă o terminologie atipică, ambiguă şi imprecisă, în care termenii sunt interpretaţi prin grile valorice specifice unor anumite grupări. Diferenţa dintre terminologiile propriu-zise ale limbajelor speciale (ştiinţifice, administrativ, juridic) şi cea politică stă în faptul că în aceasta din urmă conotaţiile pozitive sau negative ale cuvintelor au rolul esenţial. Desigur, ştiinţele politice au în vedere, ca orice alte ştiinţe, precizia; dar pentru discursul politic prototipic mult mai importantă este componenta evaluativă (uneori chiar afectivă) a lexicului. În lexicul politic sunt încorporate adesea *mituri* populare, cuvintele funcţionînd ca *embleme* ale unor atitudini şi afilieri.

În discursul politic, alături de termenii de specialitate, se regăsesc într-un număr semnificativ și termeni care aparţin vocabularului comun al limbii care reprezintă codul standard de comunicare. Cu o circulație „efemeră”, caracterizați prin ambiguitate, termenii care provin din cuvinte ale vocabularului comun pot fi dezambiguizați prin adjective specifice precum: politic, -ă, apolitic, -ă, etc. Pe parcursul lucrării, neologismele sunt analizate din două perspective: la nivelul terminologiei domeniului politic și la nivelul lexicului din sfera răspîndirii politice. Cei mai mulți dintre termenii specializați sunt

BDD-A30585 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:06:38 UTC)

neologisme terminologice, preluate și adaptate din nomenclatura de specialitate a limbii care se definesc prin relația acestora cu un concept specific domeniului. Aceştia se definesc de elementele lexicale ale limbajului politic ca distribuție discursivă, ca circulație și uz.

*Lexicul politic*reprezintă o terminologie atipică, ambiguă, în care termenii sunt interpretaţi prin grile valorice specifice unor anumite grupări. Diferenţa dintre terminologiile propriu-zise ale limbajelor speciale (ştiinţifice, administrativ, juridic) şi cea politică stă în faptul că în aceasta din urmă conotaţiile pozitive sau negative ale cuvintelor au rolul esenţial. Desigur, ştiinţele politice au în vedere, ca orice alte ştiinţe, precizia; dar pentru discursul politic prototipic mult mai importantă este componenta evaluativă (uneori chiar afectivă) a lexicului. În lexicul politic sunt încorporate adesea *mituri* populare, cuvintele funcţionînd ca *embleme* ale unor atitudini şi afilieri.

Termenii nespecializați care fac parte dintr-un domeniu și care aparțin limbajului comun prin multiple sensuri pot fi încadrați în inventarul terminologiei politice prin uz și semantică. Sensul politic al termenilor se adaptează contextului și se actualizează prin asocierea cu elemente lexicale specializate, extrase din aria adjectivelor, precum politicianist,-ă. În aria referinței politice, așa cum observă Domnița Tomescu, (Domnița Tomescu, 2009, 108) sunt întîlnite cuvinte care aparțin lexicului comun, din deverse cîmpuri semantice:

a) Activități umane: dezbatere mediere, alegeri, alternanță, cooperare, demisie, opoziție, declarație, opresiune, , capitulare, demisie, etc.;
b) Relații umane: alianță, dialog, pact, asociație, etc.;
c) Organizarea activității umane: conferință, comisie, clasă, consiliu, comunitate, congres, club, etc.;
d) Principii morale: solidaritate, fidelitate, amiciție, independență, libertate etc.;
e) Afecte și acte voliționate: zel, decizie, hotărîre, atașament, determniare, etc.

Sensul politic al acestor cuvinte este actualizat contextual. Fiecărui termen specificat anterior i se adaugă adjectival politic, -ă cu scopul de a dezambiguiza sensul. Astfel, cuvintele care aparțin limbajului comun devin, prin alăturarea acestui adjective, sintagme specific limbajului politic: dezbatere politică, clasă politică, meidere politică, independență politică, etc. Prin urmare, diferențierea celor două categorii, lexic politic și terminologie politică demonstrează interferențe care nu permit confuzia celor doua clase.

Limbajul politic, în special cel românesc se află într-o continua schimbare, fiind îmbogățit de creații românești expresive, împrumuturi, calcuri, ceea ce arată interesul cercetării pentru acest domeniu. Studiul limbajelor specializate, cu precădere cel al limbajului politic oferă ocazia unor observații inedite cu privire la dinamica limbii în secolul al XXI-lea, structura limbii literare și influența neologismelor asupra lexicului general.

Tranziția între limbajul de specialitate și limbajul sau lexicul comun pare simplă, deoarece vocabularul unui jargon specific include întotdeauna elemente de lexic comun. O înșiruire de termeni tehnici sau așa-numitele expresii specializate nu ar avea, însă, ca rezultat un text coerent. Prin urmare, lexicul comun poate exista independent de lexicul specializat, dar nu şi invers.

Limbajul specializat şi limbajul comun nu pot fi bine diferențiate, atît de îngemănate sunt relațiile reciproce. Mai presus de toate, majoritatea limbajelor de specialitate au ca bază limbajul sau lexicul comun. Aşa cum observă Georg Klaus, *limbajele de specialitate nu pot fi introduse […] decît prin limba curentă, conceptele lor de bază pot fi definite numai prin această limbă, iar formulele deduse ulterior se obţin din aceste concepte de bază, cu ajutorul gîndirii logice* (Georg Klaus 1977, 43). Ele folosesc numeroase posibilități de exprimare pe care li le oferă lexicul comun. Şi viceversa, limbajul specializat are efectele sale asupra limbajului comun.

BDD-A30585 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:06:38 UTC)

Una dintre particularităţile principale ale lexicului specializat constă în caracterul specific al relaţiei existente între elementele sale componente şi noţiunile sau obiectele denumite. La cuvintele din lexicul comun care denumesc obiecte şi noţiuni uzuale din viaţa cotidiană aceste legături au un caracter mai mult sau mai puţin regulat. Ele s-au format în decursul secolelor şi au fost însuşite de vorbitori o dată cu învăţarea limbii. În cazul cuvintelor din lexicul de specialitate predomină *legăturile naţionale* fiind ignorat caracterul regulat al relaţiei cuvînt — noţiune — obiect, întrucît ele (cuvintele din lexicul specializat) sunt creaţii elaborate, inexistente în condiţii naturale; ele sunt rezultatul ingerinţei omului în dezvoltarea naturală a limbii. Ca urmare, în comparaţie cu codul limbii, lexicul specializat este secundar, este elaborat artificial din elemente autohtone, create sau împrumutate.

Concluzii

Frontierele între aceste două limbaje sunt neclare şi permeabile. Prin urmare, limbajul specializat este legat de limbajul comun printr-o relaţie de intersectare, adică procesul de transfer al unităţilor lingvistice între aceste două limbaje se realizează în ambele sensuri. Unităţile lexicale trec de la un limbaj la altul sau se găsesc în mai multe limbaje specializate în acelaşi timp.

Relaţiile existente între lexicul comun şi cel specializat fac posibilă deplasarea unităţilor lexicale dintr-un registru în celălalt. Pe de o parte, vocabularul specializat atrage prin specializare şi transfer elemente curente ale lexicului comun, iar pe de altă parte, acesta împrumută altor arii lexicale termeni, care pot fi supuşi unei alte specializări sau unui nou transfer metaforic. În principal, prin limitarea cîmpului obiectual-noţional , cuvintele din lexicul comun pot trece în componenţa lexicului specializat. În prezent, este mai frecvent procesul invers: prin popularizarea unor noţiuni speciale, semnificanţii lor îşi pierd precizia terminologică şi intră, astfel, într-un circuit mai larg. S-a constatat că peste 50% din neologisme provin din trecerea unităţilor terminologice, aparţinînd unei sfere de activitate specializate, într-o sferă nespecializată (lucrări de popularizare a ştiinţei, presă, radio, televiziune).

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrînceanu, Angela (coordonator), *Lexicul social-politic, precizări semantice contextuale,* în „Revista română de comunicare şi relaţii publice”, 2000;
Bidu-Vrănceanu, *Lexicul specializat în mișcare. De la dicționare la texte*, Editura Universității din București, București, 2007;
Coşeriu Eugen, Limbaj şi politică, în „Revista de lingvistică şi ştiinţă literară, Chişinău, 1966;
Dan Sluşanschi, Studiul vocabularelor speciale. Probleme de metodă, SCL, XXII (1971), nr. 6, p. 587-593;
Bidu-Vrănceanu, Angela Călărașu, Cristina Ruxăndoiu-Ionescu, ș.a, *Dicționar de științe ale limbii*. București, Editura Nemira, 2001;
Bidu-Vrînceanu, Angela (coordonator), *Lexic comun, lexic specializat,* Universitatea din Bucureşti, Bucureşti 2002;
Domnița Tomescu, *Limbajul politic românesc actual*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, Ploiești, 2009;
Georg Klaus, *Logica modernă*, Editura Științifiă și Enciclopedică, București, 1977.

Dicţionare

BDD-A30585 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:06:38 UTC)

Academia Republicii Populare Române, Institutul de Lingvistică din București, *Dicționarul limbii române moderne*, București, Editura Academiei R.P.R., 1958;
Bidu-Vrănceanu, Angela Călărașu, Cristina Ruxăndoiu-Ionescu, ș.a*, Dicționar de științe ale limbii*. București, Editura Nemira, 2001;
Dicționar explicativ al limbii române, București, Univers Enciclopedic Gold, 2009;
Tomescu Domnița, *Limbajul politic românesc actual*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, Ploiești, 2009.

BDD-A30585 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:06:38 UTC)